

СЕКЦІЯ 9 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.1:639.2:64.011.56 (045)

Августова О.О.

*аспірант кафедри бухгалтерського обліку
Київського національного торговельно-економічного університету*

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТОБІГ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА РИБОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті розглянуто поняття документа та документообігу. Також досліджено моделі документообігу на підприємствах рибопереробної галузі. Проведене дослідження, на думку автора, є основою для формування та розвитку електронного документообігу бухгалтерських документів.

Ключові слова: рибопереробні підприємства, бухгалтерський облік, документ, документообіг, витрати.

Августова Е.А. ЭЛЕКТРОННЫЙ ДОКУМЕНТООБОРОТ УЧЕТА РАСХОДОВ НА РЫБОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

В статье рассмотрены понятия документа и документооборота. Также исследованы модели документооборота на предприятиях рыбоперерабатывающей отрасли. Проведенное исследование, по мнению автора, является основой для формирования и развития электронного документооборота бухгалтерских документов.

Ключевые слова: рыбоперерабатывающие предприятия, бухгалтерский учет, документ, документооборот, расходы.

Augustova O.O. ELECTRONIC DOCUMENT CIRCULATION OF COST ACCOUNTING FOR FISH PROCESSING ENTERPRISES

This article is devoted to the study of contemporary issues of document. And document flow concepts, and research models of document management into account the peculiarities of fish processing enterprises. Conducted research, the author believe, is the basis for the formation and development of electronic document flow of accounting documents in computer.

Keywords: fish processing industry, accounting, document, document management.

Вступ. Інформація, що циркулює в системі господарського обліку, має зовнішні та внутрішні джерела походження.

Одиницею і одночасно носієм економічної інформації виступає документ, який є первинним джерелом відомостей про здійснені факти фінансово-господарської діяльності рибопереробних підприємства.

За своєю економічною сутністю виробничі витрати складаються з великої кількості різноманітних і неоднорідних витрат, що вимагають оформлення їх відповідною кількістю документів.

В умовах широкого використання інформаційних технологій в обліку в цілому та витрат зокрема набуває актуальності дослідження питання автоматизації документообігу на підприємствах рибопереробної галузі.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток інформаційних технологій та комп'ютерної техніки зумовлюють їх впровадження та використання в усіх сферах виробництва. В сучасному світі інформаційних технологій неможливо уявити якісно організований бухгалтерський облік без використання інформаційних систем. Зараз на ринку існує безліч бухгалтерських програм, що задовольняють найрізноманітніші вимоги до них. Особливу увагу слід приділити правильному вибору методів бухгалтерського обліку.

Актуальність даної теми полягає в тому, що завдяки активному впровадженню автоматизованих систем на рибопереробних підприємствах незмінним є факт низької віддачі даних продуктів. Це пояснюється відсутністю ґрунтовних досліджень у сфері автоматизованого документообігу на рибопереробних підприємствах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проаналізувавши велику кількість наукових досліджень, слід відмітити, що в теоретичному плані проблему обліко-

во-інформаційного забезпечення обліку витрат не можна вважати новою. Її досліджували багато вітчизняних вчених: П.Й. Атамас, Ф.Ф. Бутинць, М.А. Вахрушина, С.Ф. Голов, В.М. Добровський, В.Б. Івашкевич, М.Х. Корецька, М.В. Кропивко, О.В. Лишиленка, Л.В. Нападовська, М.С. Пушкар, В.В. Сопка, Л.К. Сук та ін. Це питання традиційно в складі облікової проблематики розглядали зарубіжні автори, серед яких Р. Ентоні, К. Друті, М.Х. Мескон, Я.В. Соколов та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Наукова література щодо автоматизації документообігу витрат виходить друком, але необхідно підкреслити, що недостатньо уваги приділяється саме галузевим особливостям рибопереробної галузі.

Так, у дисертаційній роботі В.О. Осмятченко [1, с. 7] було розроблено концептуальну модель інформаційних систем бухгалтерського обліку, що включає вісім основних компонентів (моделі побудови системи рахунків і системи записів на рахунках, документообігу, аналітичного обліку, облікового періоду, технології отримання і способів подання вихідної інформації, розподілу та інтеграції облікових даних, розраховані на багатьох користувачів).

Також нашу увагу привернули наукові дослідження В.В. Кузьменка [2]. Автором було розроблено моделі, методи та програмне забезпечення електронного діловодства. Саме вона дозволяє врахувати типологію системи електронного документообігу, який проявляють у взаємозв'язку з безліччю різних об'єктів обліку, процесів обробки та учасників. Розглянута задача обумовлена множинною класифікацією документів.

Отже, у своїх наукових працях В.О. Осмятченко і В.В. Кузьменко внесли пропозиції щодо удосконалення автоматизованого документообігу.

Постановка завдання. Метою наукового дослідження є обґрунтування значення правильності вибору моделі документообігу при обліку витрат на рибопереробних підприємствах, що забезпечить підвищення якості введення обліку в цілому.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- ознайомитися з існуючими моделями документообігу на рибопереробних підприємствах;
- на основі вивченої літератури розробити методичні рекомендації щодо удосконалення автоматизованої системи документообігу витрат на вітчизняних рибопереробних підприємствах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досить важливим компонентом відображення та інтерпретації облікових даних про витрати до програмного забезпечення є використання певної моделі документообігу, тобто певних правил формування, обробки, зберігання документів.

Основу документообігу на типових рибопереробних підприємствах складають первинні документи. До основних первинних документів з обліку витрат рибопереробних підприємств можна віднести накладну, лімітно-забірну картку, рахунок, акт на списання палива, електроенергії, видатковий касовий ордер, авансовий звіт, виписку банку, розрахунки і довідки бухгалтерії [3, с. 15].

З огляду на специфіку діяльності та можливостей автоматизації процесів на підприємстві, доцільно виокремити чотири основні моделі електронного документообігу:

- модель інтерпретації документів як доповнення до господарських операцій;
- модель інтерпретації документів як засоби формування записів масиву господарських операцій;
- модель інтерпретації документів як допоміжних інформаційних об'єктів;
- повна модель документообігу [4, с. 99].

Розглянемо докладніше модель інтерпретації, документів як доповнення до господарських операцій: в процесі введення до бази даних інформації про витрати сформованих зовні АСБО (автоматизована система бухгалтерського обліку) бухгалтер повинен перетворити первинні документи вручну (особисто) або за допомогою програми в записи масиву господарських операцій. Щодо ПЗ АСБО цього типу – центральним є поняття господарської операції, а документи, сформовані в системі, трактуються не інакше як вихідні форми, побудова яких переводиться автоматично чи за запитом після введення даних про операцію.

Первинні документи про витрати у даній моделі інтерпретуються суто формально. Документи, що входять у систему, не реєструються у базі даних, та лише в прив'язці до того чи іншого запису масиву господарських операцій і зовні не мають зв'язку з іншими документами.

Ця інтерпретація первинних документів щодо витрат є характерною для багатьох інструментальних систем і входить у суперечність із нормальним порядком облікового процесу, за якого операція відображається в обліку після формування й затвердження

документа, тоді як тут саме операція стає інформаційною основою для формування документа. Основною перевагою такого підходу є простота роботи з даними, а недоліком є те, що не передбачається тимчасового зв'язку між формуванням документа та відзеркаленням операції на його основі.

Для програмних систем, що використовують модель інтерпретації документів як засоби формування записів масиву господарських операцій, характерним є те, що документ є лише формальною першоосновою для відповідних записів масиву господарських операцій.

Це означає, що в програмі є той або інший набір відеограм, який визначає структуру введення інформації, характерну для того чи іншого документа. За даними, введеними на основі цього макета, програма формуює відповідні документам записи масиву господарських операцій. Після цього зв'язок документа з ними втрачається, а введені записи, як правило, інтерпретуються як «підтвержені» і завжди враховуються в розрахунок оборотів рахунків.

Дану модель не можна вважати повноцінною моделлю документообігу, оскільки тут документ розглядається тільки як допоміжний засіб.

Модель інтерпретації документів як допоміжних інформаційних об'єктів системи обробки даних є досить поширеною. Тут підтримується природна технологія проходження первинних документів (рис. 1).

Також, як і в другій моделі, є можливість формування масиву господарських операцій про витрати не тільки за допомогою реєстрації розширених проведення або узагальнених записів про операції, а й на основі автоматизованого континування документів, заздалегідь сформованих у системі, що вводяться в її базу даних. В даній моделі розподіляється моменти реєстрації документа в базі даних системи і його відображення в обліку.

У повній моделі документообігу, на перше місце ставиться не формальний принцип взаємозв'язку документів і записів масиву господарських операцій, а обслуговування повноцінної системи зв'язків між документами різних типів.

Основною перевагою повної моделі документообігу є те, що вона забезпечує «взаємодію» електронних копій документів, наприклад, накладних, що досить важливо в тих випадках, коли підприємство має справу з великою кількістю постійних постачальників. Завдяки цьому програмні системи, базовані на повній моделі документообігу, можуть використовуватися не лише бухгалтерією, а й іншими службами управління, оскільки дозволяють одержувати інформацію щодо руху грошових коштів, товарно-матері-

Відображення поза системою рахунків

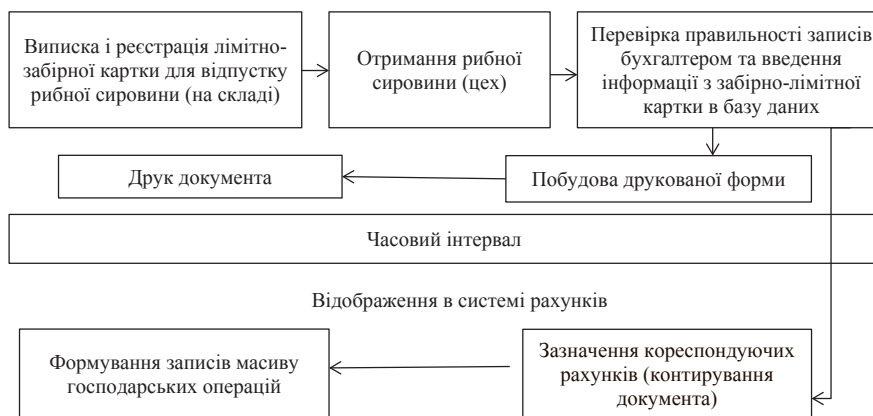

Рис. 1. Схема функціонування моделі інтерпретації документів як допоміжних інформаційних об'єктів

альних цінностей і стану взаєморозрахунків не тільки з прив'язкою до бухгалтерських рахунків, а й у сунутій від останніх форм.

Висновки. У результаті вивченої наукової та спеціалізованої літератури можна зробити висновок, що автоматизація документообігу витрат на рибопереробних підприємствах є актуальною проблемою. Вважаємо за доцільне використовувати на підприємствах рибопереробної галузі повну модель документообігу, яка найпоширеніше розв'язує проблеми обробки великих документопотоків, щодо витрат, за допомогою можливості отримання підсумкової інформації. Завдяки цьому може бути забезпечено розподіл функцій бухгалтерського й оперативно-технічного обліку, а, отже, і функцій різних підсистем та підрозділів системи управління.

А за використання інших моделей документообігу підсумкова інформація може виникати переважно на рахунках бухгалтерського обліку, які виконують свою особливу роль і не завжди визначають угруповання інформації, необхідні для інших служб управління. Водночас однозначно висловлюватися лише на користь повної моделі документообігу не можна, оскільки для рибопереробних підприємств з невеликим документопотоком така модель технологічно надмірна.

УДК 657.1

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Осмятченко В.О. Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій : теорія та організація : дис. ... докт. екон. наук : 08.00.09 / В.О. Осмятченко ; Нац. наук. центр «Київський національний економічний університет імені Вади́ма Гетьмана». – К., 2011. – 408 с.
2. Кузьменко В.В. Електронне документознавство. Частина 1: Конспект лекцій. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2011. – 51 с.
3. Охріменко Г.В. Реалізація функцій реєстрації в системах електронного документообігу / Г.В. Охріменко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.oa.edu.ua/236/1/Realizacijar.pdf>.
4. Осмятченко В.О. Електронне документування в бухгалтерському обліку / В.О. Осмятченко, М.М. Матюха // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 2. – С. 98-107.
5. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : навч. посіб. / С. В. Івахненко. – К. : Знання-Прес, 2003. – 349 с.
6. Ільченко В. Перехід на МСФЗ: підготовка даних для звітності / В. Ільченко // Голов Бух. – 2011. – № 43. – С. 49-53.
7. Бутинець Ф. Ф. Інформаційні системи бухгалтерського обліку : підруч. для студ. вищих навч. закладів спец. 7.050106 «Облік і аудит» / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир : ПП «Рута», 2002. – 544 с.
8. Шевчук О.А. Особливості автоматизації обліку доходів і витрат на промислових підприємствах / О.А. Шевчук // Бізнесінформ. – 2013. – № 13. – С. 124-127.

Боднар О.В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і аудиту
Відокремленого підрозділу
Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Бережанський агротехнічний інститут»*

КОНТРОЛІНГ ЯК ОДИН З МЕТОДІВ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Стаття присвячена дослідженню контролінгу як одного з методів внутрішнього контролю якості на підприємстві. Розкрито проблеми впровадження системи контролінгу на підприємстві. Встановлено, що система контролінгу є важливим аспектом в заведенні системи контролю якості на підприємстві.

Ключові слова: внутрішній контроль, контролінг, система внутрішнього контролю, якість, витрати на якість.

Боднар О.В. КОНТРОЛЛИНГ КАК ОДИН ИЗ МЕТОДОВ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИИ

Статья посвящена исследованию контроллинга как одного из методов внутреннего контроля качества на предприятии. Раскрыты проблемы внедрения системы контроллинга на предприятии. Установлено, что система контроллинга является важным аспектом в введении системы контроля качества на предприятии.

Ключевые слова: внутренний контроль, контроллинг, система внутреннего контроля, качество, затраты на качество.

Bodnar O.V. CONTROLLING AS ONE OF THE METHODS FOR INTERNAL QUALITY CONTROL AT THE ENTERPRISE

The article is devoted to the study of controlling as one of the methods for internal quality control at the enterprise. Revealed the problems of introduction of the system of controlling in the enterprise. It is established that the controlling system is an important aspect in the introduction of the quality control system at the enterprise.

Keywords: internal monitoring, controlling, internal control system, quality, quality costs.

Постановка проблеми. Питання ефективної побудови та впровадження системи внутрішнього контролю якості на підприємстві є дуже актуальним для підприємств, які прагнуть правильно побудувати свою бізнес стратегію. Роль внутрішнього контролю важко переоцінити. За його допомогою забезпечується збереження власності, виявлення і мобілізація наявних резервів у сфері виробництва і у фінансах, формуються умови для підвищення ефективності управління підприємством та покращення якості

продукції. В умовах ринкової економіки відбулись відчутні зміни в плануванні, обліку та контролю виробничо-господарської діяльності. Зокрема, зовсім іншими стали цілі підприємства, засоби їх досягнення та економіка суспільства загалом. Тому актуальність впровадження системи внутрішнього контролю якості на підприємстві у наш час достатньо велика.

Проте, дуже часто виникає багато спірних питань та проблем щодо її впровадження та використання. Так, підприємства не маючи достатньо ресурсів,